

ECOM ha presentat un estudi sobre la formació de l'Assistent Personal, les conclusions del qual avalen la rellevància del rol de la persona usuària en la formació dels i de les AP

- ✓ L'elaboració de l'estudi té l'objectiu de reforçar la proposta de model de formació per la qual està apostant el Govern català en el nou decret que està desenvolupant actualment per regular l'assistència personal a Catalunya (que ja va ser sotmès a exposició pública fa uns mesos), i en la conceptualització del qual hem participat com ECOM, seguint la línia de col·laboració que venim mantenint amb el departament de TASiF des de fa anys per al desenvolupament de l'assistència personal al nostre territori.
- ✓ La proposta de formació que defensa ECOM i per la que es guia el nou decret català es fonamenta en **una formació no superior a 50 hores** on es treballin aspectes fonamentals com la filosofia de Vida Independent, els drets de les persones amb discapacitat, les habilitats comunicatives (escolta activa, empatia...), i també, aspectes relacionats amb les ajudes tècniques, cures bàsiques, mobilitzacions..., en contraposició dels coneixements en l'àmbit sanitari que es mencionen en la legislació estatal. Cal destacar també que **l'estudi ha constatat que tant les persones usuàries com els i les assistents personals tenen clar el rol central de la persona usuària com a formadora dels i de les AP.**
- ✓ Aquest estudi pretén aportar coneixement i evidència empírica sobre la formació de l'Assistent personal, davant una situació de buit legislatiu a nivell estatal vers com ha de ser la formació d'aquest col·lectiu.
- ✓ **L'estudi s'ha realitzat amb la participació dels i de les assistents personals, i les persones usuàries del Servei d'Assistència Personal d'ECOM, que és el de major envergadura de Catalunya**, amb 125 assistents personals i 72 persones usuàries (l'any 2019 la xifra oficial de persones usuàries que rebien una prestació d'Assistent Personal a Catalunya era de 84 persones).

Barcelona, 13 de gener de 2021. Aquest matí, ECOM, referent de la discapacitat física a Catalunya amb 50 anys d'història i més de tretze d'experiència en la gestió del Servei d'Assistent Personal, ha presentat públicament a través d'un acte virtual l'estudi '**La formació de l'Assistent Personal**', que ha elaborat, i que té per objectiu aportar coneixement i evidència empírica sobre la formació de l'Assistent Personal (AP), en el marc de la filosofia de la Vida Independent.

L'assistent personal és una figura que dóna suport a aquelles persones que tenen reconegut un grau de discapacitat i tenen necessitat de tercera persona per tal que aquestes puguin desenvolupar totes aquelles activitats que farien degut a les seves característiques funcionals, facilitant-los que puguin gaudir del màxim nivell d'autonomia en el desenvolupament del seu projecte de vida independent, així com exercir el dret a l'autodeterminació.

A data d'avui, la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència (LAPAD), aprovada el 2006 pel Govern espanyol, no ha desplegat mai una formació específica per a la figura de l'assistent personal, en canvi, exigeix coneixements que se centren en l'àmbit sanitari.

A Catalunya, actualment el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (DTASiF) està elaborant un nou decret, que ha de regular la figura de l'assistent personal per a persones amb discapacitat al nostre territori. Amb aquesta regulació pròpia el departament pretén superar les limitacions que té el servei d'Assistència Personal tal com queda recollit en la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència (LAPAD), inclosa també aquesta mancança sobre la formació. En aquest sentit, aquest nou decret (en l'elaboració de la qual hem treballat com a Federació ECOM conjuntament amb el departament), s'aposta per que les persones que vulguin formar-se com a assistents personals segueixin un curs de capacitació de 50 hores en què es treballaran aspectes com els drets de les persones amb discapacitat, la comunicació, les ajudes tècniques i cures bàsiques, les

mobilitzacions, etc., que és la modalitat que defensem des d'ECOM, i des del sector de la discapacitat.

És en aquest context, que ECOM ha decidit dur a terme aquest estudi, per **reforçar aquesta modalitat de formació, que s'emmarca en la filosofia de la Vida Independent, i aportar evidència empírica**. L'estudi ha constatat que tant les persones usuàries com els i les assistents personals tenen clar el rol central de la persona usuària com a formadora dels i de les assistents personals, que és el punt central en què es fonamenta la modalitat de formació que defensa ECOM i que el Govern de Catalunya contempla en el nou decret.

Presentació pública de l'estudi

En l'acte de presentació de l'estudi d'aquest matí han estat presents **Chakir Al Homrani**, conseller de Treball, Afers Socials i Famílies; **Joan Ramon Riera**, regidor d'Infància, Joventut, Gent Gran i Persones amb Discapacitat, de l'Ajuntament de Barcelona; i **Marc Simón**, sotsdirector general de la Fundació 'la Caixa', entitat que ha donat suport a l'estudi. També han participat **Antonio Guillén**, president d'ECOM, i l'equip investigador compost per **Marc Satorras** (director de la investigació) i **Beatriz González, Cristian Lago i Maria José Moya**, tècnics de l'àrea d'Autonomia Personal i Vida independent.

L'acte s'ha obert amb la intervenció d'Antonio Guillén, president d'ECOM, que ha agraït la col·laboració de les diferents administracions pel treball conjunt que estem fent per desenvolupar l'assistència personal a Catalunya, i també a la Fundació "la Caixa", pel suport que ens ha donat per a l'elaboració d'aquest estudi. Ha explicat que **"l'objectiu d'aquest estudi, i d'altres que puguem fer, és acostar la visió de les persones a l'Administració Pública, i que puguin prendre decisions a partir de les necessitats existents i avançar conjuntament"**. **"Com a ECOM sempre hem treballat per ser una entitat innovadora, propera i disposada a cooperar a través de metodologies participatives"**, ha afegit. **"I tot això, emmarcat dins la Convenció Internacional de les Persones amb Discapacitat de l'ONU, que és i ha de ser la nostra guia"**, ha remarcat.

El conseller Chakir el Homrani ha destacat que el programa d'assistent personal és una **"història d'èxit"** en tant que es tracta d'una **"política pública que es construeix conjuntament amb el tercer sector, especialment d'ECOM. La col·laboració publico-social és un model que hem de defensar."** Ha recordat que el Govern està tramitant el decret que marca el funcionament d'aquesta figura, poc desenvolupada en la llei de la dependència. **"Hi ha un problema de model que hem de superar; cal posar al centre l'autonomia personal i l'acció comunitària, per davant de la institucionalització. Això és un consens de país."** I ha afegit: **"Passem de prova pilot a universalització del programa. Això implica treballar també el talent mitjançant la formació, cosa que va mes enllà de les competències tècniques perquè té unes derivades ètiques molt importants. Són treballadors i treballadores que acompanyen en la intimitat, que han de tenir capacitat d'empatia i compromís amb l'ètica dels serveis socials."**

Pel que fa a la intervenció del Joan Ramon Riera, representant de l'Ajuntament de Barcelona, ha destacat que **"és bo que a tots ens inspire la Convenció perquè parla del dret de les persones amb discapacitat de viure de manera independent i de ser inclòs en la comunitat"**. I en aquest sentit, ha destacat, que **"el servei d'assistència personal busca expressament donar resposta a això, a més que evita la institucionalització"**. I ha posat de relleu que **"en aquest temps de pandèmia s'ha demostrat que el SAP és més saludable"**. Malgrat això, i com ha remarcat el regidor **"el servei no ha fet el pas d'esdevenir encara Cartera de Serveis de les diferents administracions, de poder ser un servei d'accés universal, i és per això que hem de treballar, per la universalització de l'assistència personal, i més sabent que és un servei d'èxit"**.

Marc Simón, sotsdirector de la Fundació "la Caixa", ha aprofitat la seva intervenció per posar en valor que **"és l'acció conjunta, entre les Administracions, les entitats que representen les persones, com ECOM, i entitats com 'la Caixa' la que ens pot portar a impulsar la**

igualtat”, i ha recordat la col·laboració que des de fa anys mantenen amb ECOM per treballar en favor de les persones amb discapacitat física.

Abast i principals conclusions de l'estudi

Els principals objectius de l'estudi dut a terme per ECOM han estat bàsicament tres: caracteritzar el col·lectiu professional dels Assistents Personals (distribució per edats, gènere, formació acadèmica, trajectòria professional, etc.); analitzar les percepcions que els assistents personals i les persones usuàries tenen sobre la formació de l'assistent personal; i demostrar la rellevància del rol 'persona usuària' en la formació de l'assistent personal.

L'estudi s'ha realitzat amb la participació dels i de les assistents personals, i les persones usuàries del Servei d'Assistència Personal d'ECOM, que és el de major envergadura de Catalunya, amb 125 assistents personals i 72 persones usuàries (l'any 2019 la xifra oficial de persones usuàries que rebien una prestació d'Assistent Personal a Catalunya era de 84 persones), pel que es pot afirmar que els resultats són extrapolables a la situació del servei d'assistència personal a Catalunya. El nivell de resposta de les enquestes obtingut ha estat d'un 78,4% del total d'assistents, i d'un 90,2% del total de persones usuàries.

En relació als objectius abordats, pel que fa a la caracterització del col·lectiu professional dels AP l'estudi constata que és un col·lectiu altament feminitzat (72,1% de dones) amb edats majoritàriament compreses entre els 31 i els 60 anys (prop del 80%), amb una distribució d'edats força homogènia dins d'aquest grup. La majoria d'aquests/es professionals són nascuts/des fora de l'estat espanyol (un 70%) mentre un 22% són originaris/es de Catalunya. Pel que fa al nivell d'estudis acabats, el grup més nombrós de persones ha acabat l'educació secundària post-obligatòria (46,9%), seguit pels que tenen títols d'educació superior (27,6%). Quant a la tipologia d'estudis acabats, un 60% dels i de les assistents personals han realitzat els seus estudis en els àmbits sanitari (en primer lloc i de forma destacada), educatiu i/o social. En relació a l'estabilitat laboral, és un col·lectiu professional que presenta bastanta estabilitat en el temps (un 46,7% duu més de 3 anys treballant d'AP) i alhora permet compatibilitzar-ho amb d'altres feines (el 38,8% ho fan) o amb d'altres responsabilitats com ara la cura de familiars o estudis (amb un 51,2% de casos). L'estabilitat també es manifesta en els períodes de temps que treballen amb un usuari o una usuària: un 77,7% diuen que han estat atenent més d'un any a un mateix usuari o usuària.

Quant a les percepcions que els assistents personals i les persones usuàries tenen sobre la formació de l'assistent personal, la gran majoria d'Assistents Personal se senten bastant o molt capacitats per exercir la seva professió (92,8). Els i les AP amb més anys d'experiència tenen tendència a sentir-se més preparats però sobretot el fet d'haver treballat amb molts usuaris/es és un factor important alhora de percebre's com a més capacitats per desenvolupar la seva feina. En canvi la percepció que els i les AP tenen sobre el seu nivell de capacitat no està condicionada pel seu nivell d'estudis, ni pel fet que aquests pertanyin als àmbits que tradicionalment s'associen a l'assistència personal: ciències de la salut, educació i àmbit social. Els i les AP tendeixen a percebre la preparació per a desenvolupar correctament la seva feina a partir de les capacitats que tenen per adaptar-se a les necessitats de les persones usuàries.

Pel que fa a la percepció de les persones usuàries, encara que amb menor mesura, també perceben majoritàriament als i les AP com a molt o bastant preparats per exercir les seves tasques (76,9%). Per ells/es, el nivell o d'estudis o tenir alguna titulació relacionada amb la cura de persones no són un factor decisiu alhora de seleccionar un/a AP.

En relació al tercer objectiu de la investigació, demostrar la rellevància del rol 'persona usuària' en la formació de l'assistent personal, l'estudi constata que tant les persones usuàries com els i les AP tenen clar el rol central de la persona usuària com a formadora dels i de les AP. Un 83,7% dels i les AP reconeixen a la persona usuària com el seu formador principal i un 91,8% consideren que els formen diàriament durant el servei. Quant a quina formació es més útil, un 21,4% s'inclinen per admetre que és la formació que els hi proporciona la persona usuària, mentre que un 74,5% admeten que és igual d'útil la que proporciona la persona per a la qual es

COMUNICAT DE PREMSA

treballa com la que els pot proporcionar una entitat externa. Pel que fa a les percepcions de les persones usuàries, un 90,8% consideren que formen als seus usuaris/es ja sigui de forma regular al llarg del servei o en moments puntuals, sobretot a l'inici, però també quan sorgeixen noves necessitats.

Quant a les competències dels i de les assistents personal, tant els i les assistents personals com els i les persones usuàries valoren habilitats, actituds, valors i principis vinculats a les competències transversals com a factors claus en el desenvolupament de la seva activitat professional. Preguntats de forma separada ambdós col·lectius identifiquen les mateixes competències com a claus per a l'èxit de l'assistència personal: puntualitat, disponibilitat, predisposició, ser resolutiu/iva, confidencialitat. Respecte a competències tècniques (coneixements en cures, en integració social o psicologia), tendeixen a ser valorades en molta menor mesura que les transversals pels i per les AP mentre que els i les usuàries no les tenen en compte.

Qui és ECOM: ECOM va néixer el 1971 com un moviment associatiu, que aglutina actualment 120 entitats de persones amb discapacitat física de tota Espanya (108 de Catalunya), i el 2007 va impulsar la creació de la Fundació ECOM. Aquestes organitzacions, que s'aglutinen sota la marca ECOM, actuen amb doble missió: per una banda, defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física per assolir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'empoderament de les persones com a eix vertebrador; i per l'altra, enfortir el sector associatiu de la discapacitat física a través de la participació, la representació i el seu empoderament.

L'experiència d'ECOM en l'assistència personal es va iniciar el 2007, quan conjuntament amb el departament de Treball, Afers Socials i Famílies vam posar amb marxa una prova pilot d'assistència personal per definir com havia de ser aquesta figura. Actualment ECOM segueix prestant, aquest servei a les persones que van participar a la prova pilot, amb el suport del departament. També des de 2011, ECOM està participant en la gestió del servei d'assistència personal de l'Ajuntament de Barcelona.

www.ecom.cat

+ info: **Sílvia Riu**, responsable de Comunicació, contactant a comunicació@ecom.cat o al telèfon 639 071 634.